

Rapport fra bestyrelsens studietur

CISU's bestyrelse og sekretariatsmedarbejdere til møde med Susanne Wendt fra EEAS d. 3. oktober 2016.

Bruxelles – September 2016

1. Opsummering

Besøgene i Bruxelles havde det tilfældes, at der var stor lydhørhed over for CISU og medlemmernes arbejde og stor interesse for, hvordan man kombinerer professionel forvaltning af midler med kapacitetsopbygning og rådgivning. Vi gjorde opmærksom på **subgranting** som et alternativ til store udbud, da det giver mulighed for at **nå længere ud**, hvilket var en gennemgående dagsorden for de områder vi mødte. Her kan CISU spille en rolle i at skubbe på/bakke op om den dagsorden. Her kan de såkaldte **roadmaps** blandt andet inden for områder som **enabling environment** bruges som et springbræt til at sikre bredere deltagelse i implementering af EU's udviklingspolitik og noget CISU kan bruge på tjenesterejser samt besøg på EU delegationer. På den måde kan det måske lykkes at påvirke de rigide dele af EU-systemet med de mere progressive dele af EU-systemet.

Det er positivt, at EU's udviklingsarbejde er struktureret ud fra **SDG'erne**.

Det blev tydeligt, at der er **behov for en afklaring af snitflader og arbejdsdeling mellem CISU, Globalt Fokus og Concord**. Det blev drøftet, hvordan CISU har en vigtig rolle i videreformidling af viden fra Globalt Fokus til de af medlemmerne, der ikke er medlem af GF. Derudover skal CISU holde sig opdateret på, hvad der sker i EU i samarbejde med GF. I forhold til rollefordeling kan CISU påtage sig den mere operationelle rolle, der bl.a. guider medlemmerne hen, hvor de får information om EU-funding, mens GF har fokus på policy.

2. Baggrund

Den nuværende danske regering har siden sin dannelse i juni 2015 gennemført en række store nedskæringer i den danske udviklingsbistand. Disse forandringer har haft store konsekvenser for CISU's eget budget men i særdeleshed også i mange af CISU's medlemsorganisationers budgetter idet adgang til funding for danske CSO er blevet mere begrænset.

CISU har etableret fem task forces som proaktivt skal kortlægge situationen og finde nye handlemuligheder for CISU og medlemmerne. Én af disse taks forces har fokus på nye fundingmuligheder og i tråd med dette arbejde valgte bestyrelsen, at prioritere en studietur til Bruxelles, for på den måde at indhente viden og netværk på alternative fundingmuligheder.

3. Formål

Formålet med studieturen er, at få viden om den politiske kontekst i EU, fundingmuligheder samt netværk for fremtidigt samarbejde.

Mere konkret er fokus for besøget at indsamle viden og analysere erfaringer med følgende:

- Hvad er den politiske indstilling i EU vedrørende udviklingsbistand?
- Hvilke fundingmuligheder har danske CSO'er eller CISU uden for Danmark?
- Hvad kræver det for at udnytte disse muligheder?
- Vigtige ressourcepersoner i Bruxelles

I sidste ende vil CISU kunne dele denne viden med sine medlemmer, deres partnere og andre relevante aktører.

4. Læringspunkter og formidling

4.1 Læringspunkter

Efter første dags møder opsamlede vi de læringspunkter, vi hver især tog med:

SDG'erne

- Spændende hvordan FUT'en arbejder med SDG'erne. CISU kan godt blive bedre til at bruge de fem P'er, som er en opdeling af SDG'er i fem grupper: People – Planet – Prosperity – Partnership – Peace
- OBS på kommunikationen med den enkelte borger – her har SDG'erne rodfæstet sig – hvem kender de fem P'er?

Erhvervsamarbejde

- Erhvervslivets bidrag til implementering. Synes ikke det er så slemt som Concord fremstillede det. Erhvervsliv og investorer kan komme på banen med investeringer og produkter, som kan forbedre fattige folks hverdag/liv.
- CSO'er blev ikke nævnt ift. erhvervsliv/investorer, hvilket kan undre, når det er NGO'er der ved, hvad der rører sig på jorden. Impact investment workshops bliver arrangeret af GF.
- Det vi kan lave: partnerskaber mellem små og mellemstore virksomheder og CISUs medlemsorganisationer.

Digital for development

- Det digitale område kan også udforskes noget mere. Kan CISU samarbejde med andre EU-platforme? Hvorfor var CSP'er ikke nævnt i EU's udviklingspolitiske strategi? Måske fordi vi er "given".
- De fleste unge iværksættere/IT vil noget godt. Vi kan komme udefra og vise hvordan - det kræver støtte til opstart af iværksættere.
- Mht. multistakeholderplatform skal vi være præcise på, hvad CS kan byde ind med. Vi skal tage fat i de netværk, der går i gang.

CISU og EU

- Vi skal være skarpe på arbejdsfordelingen mellem CISU og GF ift. EU. Er der nogen områder, vi skal være lead på? DEVCO – de kender kun verdenen fra Bruxelles – ej lokalt. Pointe omkring delegationerne.
- Kan overveje om der er noget, vi kunne i CISU. Tjenesterejser – en del kunne allokeres til besøg hos EU-delegationen i det pågældende land.
- Plan for hvordan vi skal påvirke – skal vi have det?
- Vi skal være skarpe på, hvilke kanaler vi vælger. Vi skal være obs på, at de personer vi møder, også får meget ud af at mødes med os. Vi skal stille viden til rådighed for vores medlemmer om EU-delegationerne.

5. Observationer

Som en opvarmning til studieturen fik vi besøg af Mathias Ljørring fra Globalt Fokus, som fortalte om EU's opbygning og udviklingspolitik overordnet. Han var på kort tid inde på mange emner herunder konsensus, organisatorisk struktur, EU-AVS-samarbejdet, instrumenter og programmer, støttemodaliteter for CSO'er, Civilsamfundspolitik (herunder roadmaps). Han talte desuden kort om de nyeste udviklinger som en ny Consensus og global strategi, trustfonde, migrationstiltag (EEIP, Tyrkiet-aftale, etc.) og sikkerhed.

5.1 Susanne Wendt – European Union External Action (EEAS)

Susanne Wendt er sekunderet af Udenrigsministeriet til EU's diplomatiske service organ EEAS, som arbejder for EU's Udenrigschef med at udmønte unionens Common Foreign and Security Policy. Susanne har tidligere været en del af det nu nedlagte UFT (Udviklingsfaglig Tjeneste) i Danida. Nu sidder som en del af Global 5-enheden, som er en tværgående enhed, der har til opgave at sikre koordinering af EU's udviklingspolitik med udenrigspolitikken under afdelingen for Human Rights, Global and Multilateral Issues ([se EEAS organisationsdiagram](#)). Kontorets arbejde er primært af politisk karakter dvs. der ikke er nogle udviklingsmidler direkte tilknyttet.

Comprehensive approach hvor sikkerhedspolitik skal samtænkes med udviklingspolitik. Skrøbelige stater og konflikter skal prioriteres. Der skal udarbejdes en strategi for udvikling og en global strategi i et tæt samarbejde med kommissionen (DEVCO) og ministerrådet.

1) Global strategi

- a. EU's sikkerhed (med fokus på migration)
- b. EU's nabolandes sikkerhed
- c. En integreret tilgang til konflikter og kriser

d. Regionalt samarbejde

e. Governance

Før: Hvordan kan systemer og lande ændres, så det bliver mere demokratisk?

Nu: Hvordan øger vi modstandskraft (resiliens) til at modstå kriser? Resiliens gælder både i forhold til stater (good governance) og til samfund mere bredt (civilsamfund)

Derudover er der fokus på *root causes of migration* og *klima*.

Pragmatisme, er opstået som nyt begreb. Det dækker over, at EU ikke kan klare alle problemer selv.

Forsvar: Europa skal tage større ansvar for egen sikkerhed

- Interne processer vs. eksterne processer → stærkere kobling/fokus på hvordan de forskellige politikker hænger sammen
- Terrorisme: I forhold til eks. efterretning deler EU alt med medlemslandene, men de store medlemslande vil ikke dele tilbage.

2) Udviklingsstrategi

Processen styres af kommissionen og det er bl.a. efter vedtagelsen af SDG'erne det er nødvendigt at opdatere den nugældende Consensus på udviklingsområdet fra 2005. Der tages stort ejerskab/medansvar for gennemførelsen af SDG'erne i EU. På nuværende tidspunkt er udviklingsstrategien i en draft version og dokumentet er på mange måder et kontroversielt papir.

De globale udfordringer strategien berører er: demografi – ungdom – urbanisering - uddannelse og jobmuligheder - fattigdom og ulighed - økonomiske migration - SDG'erne som et sprængbræt for EU - fragile states.

I forhold til implementering af SDG'erne foregår i øjeblikket et mappingarbejde af, hvad der allerede findes af aktiviteter. EEAS har nedsat en task force som forestår dette arbejde. Dernæst skal der laves en plan for både implementering af eksternt dvs. i forhold til udviklingsarbejdet, men også internt i EU.

Fokus på bedre samarbejde:

- Imellem interne siloer i EU
- Imellem medlemslande; der er meget lidt koordinering mellem EU-landenes repræsentationer i udviklingslande og meget overlap i det arbejde, der udføres. Der tales om *joint opt action* og *joint programming* mellem EU og medlemslande, men det er oftest svært at udføre i praksis.
- Samtænkning mellem udviklingsindsatser og humanitære indsatser → en fælles analyse af problemerne

Principper og værdier for udviklingsstrategien: Demokrati - Global law – Governance – Human rights – Ligestilling - De 5 p'er fra SDG'erne (People, Planet, Prosperity, Partnership og Peace)

Øvrige temaer:

People; Fattigdom, diskrimination, ulighed, unge (jobmuligheder for unge), samt skrøbelige og konfliktramte stater

Mellemindkomstlande; store fattige befolkningsgrupper, kan være en ressource, der kan hjælpe til at løse problemer landbrug fødevarepolitik, fokus på privatsektor.

Landbrugspolitik; tænkes sammen med udviklingspolitik i form af Policy Coherence for development med fokus på migration, landbrug og handel.

Partnerskaber; i højere grad med lokale myndigheder og ikke kun nationalt niveau. EU skal styrke partnerskaber med NGO'erne i forhold til shrinking space og styrke NGO'ers rolle i forhold til advocacy og implementering af udviklingspolitik.

SDG'er; er rammen for den nye udviklingsstrategi. Det kan dog blive en udfordring at få kædet SDG'erne i forhold til det interne fokus dvs. i EU-landene.

Investeringsplaner; nye investeringsplaner for udvalgte lande eks. Libyen, Etiopien osv.

Deep dive agreement; mellem EU og Verdensbanken om samarbejde om implementering af udviklingsprojekter globalt.

5.2 Jacques Perrot og Christine Lamarque – European Commission International Cooperation and Development (DG DDEVCO)

Relevante dokumenter

- EU Communication: The roots of Democracy and Sustainable Development, 2012
- Civil Society Organisations and Local Authorities programme 2015-17
- Roadmaps for de enkelte modtagerlande

EU er den største CSO donor i verden og nr. 2 på international udviklingsstøtte generelt.

EU Roadmaps of EU engagement with CSOs

EU har et klart fokus på at fremme CS deltage i demokratiske processer i udviklingslandene.

Prioriteter:

1. Fremme af CS råderum, fremme konstruktive relationer mellem stat og CS
2. Fremme CS deltagelse i demokratiske politikudvikling, EU's programcyklus samt internationale processer og debatter
3. Kapacitetsopbygning af lokale CSOer til at udfylde deres rolle i samfundet

EU vil arbejde mere strategisk med CS, og de tænkes med i bilaterale programmer. Roadmap = beskrivelse af de generelle politikker på området. Koordinering med EU delegationer, arbejdsdeling med andre donorer og involvering af lokale CSOer er key. Menneskerettigheder, dialog og råderum prioriteres. Roadmaps er dynamiske dokumenter, ændres med vigtige politiske ændringer i landet. De er skrevet til EU delegationerne i landet. Ikke til regeringen.

CSO og Local Authorities (LA) Thematic Programmes

Budget 2014-20: 1,907 mia. € (= +22% ift. 2007-13) Fokus på at støtte 1) CSOers og lokale myndigheders rolle i god regeringsførelse og udvikling, 2) styrke CSO og LA netværk regionalt og globalt, og 3) Oplysning (development education and awareness raising = DEAR programmet). EU prioriterer Latin America ret højt, nu hvor andre donorer trækker sig.

Calls

EU støtte gives langt overvejende via calls. Subgranting, dvs. at en bevilling giver grants videre findes. Calls defineres nationalt og vil gerne inkludere CS i landets egne prioriteringer. Hvem der

kan søge, defineres i Bruxelles. Calls: 45 dage til at søge. Informationssession for NGOer og CSOer.

Tips

Besøg EU delegationerne i landene. Fortæl om jeres arbejde, find fælles berøringsflader. Bliv medlem af den nationale platform. Deltag i informationssessions. CS er nu mindre service providers og mere advocacy og civilsamfunds arbejde. Læs delegationens hjemmeside, der står prioriteringerne. Guides er let forståelige.

5.3 Claudia Corticello – Concorde Europe

Claudia Corticello er policy og advocacy assistent i Confederation for Cooperation of Relief and Development NGO's bedre kendt som Concord Europe, hvoraf CISU er medlem. Concord opfatter sig selv som den primære samarbejdspartner med EU-institutionerne i forhold til udviklingspolitikken. Claudia har fokus på civilsamfund og adgang til EU processer og funding (HUB 3).

Vi blev informeret af en forholdsvis nyansat, der tog os igennem opbygningen af Concord og hvad de lavede.

Concord består af 28 national platforms, 20 networks og 3 associations. Der er fokus på Global Borger Uddannelse, finansiering til udvikling og arbejdet for at bibeholde civilsamfundets rum i verden.

Der var nogle meningsudvekslinger omkring blandingen af humanitær og udviklingsbistand, migration, The African Trustfund mv. Disse gengives ikke her, da det ikke vides om det er dækkende for generelle holdninger i Concord og CISU eller enkeltpersoners holdninger.

Resultater af mødet:

- I december udkommer der en survey, der inkluderer en analyse af EU-delegationernes samarbejde med Civilsamfundet i de enkelte lande, eksempelvis i forhold til måder at påvirke metoder og politikker i EU systemet. Tænker at det kunne være interessant for CISU at følge med i den.
- Concord hjælper ikke direkte civilsamfundsorganisationer i tredjelande med at klage over EU's måder at uddele midler til civilsamfundsorganisationer på eller EUpolitikker, men underviser i hvordan man får midler igennem EU, som det er.
- Concord er løbende i dialog med DevCo.
- Concord interesserer sig også for Privat sektor og CSO samarbejde. Katja spurgte om info på det, men jeg fik ikke helt fat i pointerne.

Et par navne i Concord regi:

Lonne Poissonier arbejder med sustainability.

Blandine Bouniol arbejder med policy and advocacy.

Materiale til Accessing and applying for EU Funding:

https://www.concordeurope.net/hubs/hub3/files/former_working_groups/fdr/fdr-training-material/accessing-and-applying-for-eu-funding

5.4 Michael Erbs – European Commission Neighbourhood and Enlargement (DG NEAR)

Michael Erbs er sekunderet af Udenrigsministeriet og netop begyndt som teamleder for kontoret for civilsamfund i EU-kommissionens Generaldirektorat for Udvidelse og Naboskab.

Michael gav en introduktion til DG NEARs arbejde, der fokuserer på EU's samarbejde med og relationer til landene syd og øst for EU (Mena og Østeuropa).

[Læs mere om DG Near her](#)

I forhold til EU og CS fremhævede Michael tre dokumenter:

2012 comm: [Roots of democracy](#)

2015: [EU Neighbourhood policy review](#)

2015: [Enlargement strategy](#)

DG Near har et tæt samarbejde med EEAS (FUT'en). DG Near implementerer bistanden. FUT'en har overordnet politisk mandat. De to ting hænger sammen. FUT'en har lead på policy. Direkte finansiel support til CS. Politisk support og dialog.

Det er vigtigt med dialog med CS, uanset om der er finansiering eller ej fra EU.

EU's arbejde med CS fokuserer på kapacitering, struktureret dialog, fremme "conducive environments". Orientering mod bæredygtighed. Også så CS kan være fortalere ift. nationale myndigheder. Deltagelse i lokale politikker. Vigtigt med orientering mod lokale politikker og mindre mod EU.

DG Nears vicedirektør Katarina Mathernova går meget op i at komme længere ud, nå flere græsrodde. Har lavet anbefalinger til delegationerne. Opfattelsen er at delegationerne har prioriteret de store organisationer i hovedstaden. Holdningen er nu at DG Near skal subgrante mere for at nå længere ud. De er ved at lave et papir om hvordan delegationerne skal bruge instrumenterne bedre. Der findes for eksempel et small grants instrument (ned til 60.000 euro) men det bruges sjældent fordi det er besværligt for delegationerne.

Der blev spurgt til om CISU's model kunne være brugbar og Michael nævnte en fund i Kosovo der minder om. Man har presset lidt på fra dansk side omkring denne idé. DK har et ønske om at gøre det flere steder. Det er godt hvis CS selv får den slags ideer (om subgranting) og foreslår det til EU. I den situation vil der muligvis være lydhørhed. Men der vil omvendt også være bekymring fra EU's side hvis man skal forpligte sig til længere tids funding.

DG Near er på vej med papir der skal demonstrere at der er andre instrumenter end calls. De arbejder samtidig på at opstille indikatorer for hvordan de når længere ud og effekten af dette. Skal kunne monitoreres. De vil gerne opstille hard deliverables. (Michael vil undersøge om vi kan få lov at se papiret).

Om forskellen på DG Near og DEVCO's forhold til fx calls vs subgranting påpegede Michael at der ikke har været samme krav i DEVCO om at de skal nå længere ud. Derfor rum for mere vanetænkning i DEVCO med calls. Michael vil gerne se CISU's review rapport til inspiration.

Michael påpegede at der nok er en modvilje visse steder mod at opgive kontrollen (for eksempel ved subgranting). Delegationerne har nok ikke lyst til at uddelegere en stor del af ressourcerne da

det vil gøre størrelsen af delegationerne sværere at retfærdiggøre. Et andet aspekt er visibiliteten. Når for eksempel FN får støtte klager nogle af EU cheferne over, at det ikke fremgår tydeligt nok at støtten kommer fra EU. Deraf kommer en vis tøven over udlicitering.

I forhold til spørgsmålet om sikkerhed sagde Michael at det er muligt, at migration bliver opprioriteret som tema inden for arbejdet med CS, men ellers har han ikke oplevet det gå ud over CS. Historisk har det været CS og menneskerettigheder. Kan godt være at CS og Miljø eller CS og migration bliver større fremadrettet. Han oplever dog ikke blokeringer ift. hvad de må med CS fordi sikkerhed skal prioriteres højere. Trenden er at støtten til CS over tid har været opadgående.

Der blev spurgt til hvor let det er at komme i kontakt med EU's focal point person i landene? (der er på hver delegation en focal point person på forskellige områder, herunder CS).

Michael opfordrede til at tage kontakt til delegationen og bede om et møde. Hvis det ikke fører til noget er vi velkomne til at kontakte ham. Han kan muligvis hjælpe med kontakter. En god strategi kunne være at bruge roadmaps som indgang, slå på at vi gerne vil være med til at implementere dem.

I forhold til CISU er det især vigtigt at:

DG Near allerede er i gang med at "genopdage" EU's funding-værktøjskasse. Der er andre muligheder end bare calls, for eksempel subgranting. Det er oplagt at CISU kommer med inputs til dette arbejde, også på indikatorniveau hvor Michael var i gang med et arbejde. Hvis DG Near "opfinder" nye måder at funde på til nabolandene vil det formentlig være lettere at advokere for at DEVCO skal gøre det samme i syd mere bredt.

5.5 Peter Søndergaard – European Endowment for Democracy (EED)

Abstract:

These are notes (minutes) taken for the meeting between CISU and European Endowment for Democracy, during the CISU Brussels Study trip session. EED represented by the Director of Programs - Peter Søndergaard hosted the meeting at EED premises in Brussels. It was based on a reflective dialogue and exchange of information on what both organizations do, and what we could learn from each other. The meeting featured several discussions ranging from basic operational aspects in relation to how both organizations work, to more strategic aspects regarding the organizations' philosophies of work and how they navigate the increasingly shrinking space for CSOs. Overall, the meeting was a great pleasure to attend, and to have as a final meeting for this trip.

What do we as CISU learn from This:

EED's philosophy: "We do things that are difficult for other donors to do" - Peter.

1. There is possibility for being a gap filler. Utilize our experience and knowledge, as well as network to gain ground to act as a gap filler where other actors cannot really optimally operate. One of the areas could be going in as a sub-granting actor within what is possible in the EU space, but also globally where we have the advantage of a huge network of partners in development.
2. There are other sub-granting actors that have an even more informal process than we have. This gives us even more legitimacy to hold fast in our values and modalities that we have built over a long time.
3. In relation to simplification of processes (forenkling) - something demanded by the political agenda from the state, we need to find a balance between trying to meet the political demands

and the values we hold as a membership platform. And also a balance between meeting such demands and the value in the work we do - especially whether we deliver constructive development to the world or play the political game.

4. There were many examples on simplifying access to support/extension of support to even un-formalized CSOs, groups of people and individuals. This could be interesting in relation to our - Borgerskabs pulje
5. Peter talked about their modality on working through local consultants to Capacity Build, Monitor and support implementation of their projects. I see this as an opportunity for CISU to partner with EED and offer this consultancy, especially in line with the fact that we now run a Naboskabs pulje. Peter actually detailed their difficulties in maintaining a capacity building plan that is sustainable - which we could possibly fill with a working between our secretariat advisors and local partners in the NABO region.
6. EED although small and targeting a specific profile of grantees could be another opportunity we encourage our partners in the NABO area to mobilize their local communities to locally apply to as a way of own fundraising/co-funding.
7. Could be interesting to look at EED's funding policy papers, review and reports so we can learn in a greater detail how they actually practically work. These could include the: Application form and funding criteria, Review of funding and results registered, How they work with failed project cases and their perspective on these.
8. Peter expressed interest in knowing more about CISU and actually visiting. Erik also suggested that we give Peter an invitation. I think this is a great idea and opportunity to lobby Peter and EED into the CISU system. Who knows what comes out of this for the future.

Øvrige bilag

- ToR
- Program for studieturen
- Newsletter July-August 2016

Links

European Commission – International Cooperation and Development:
http://ec.europa.eu/europeaid/node/22_en

European Commission - International Cooperation and Development – Civil Society:
http://ec.europa.eu/europeaid/civil-society_en

European Endowment for Democracy
<https://www.democracyendowment.eu>

Concord Europe:
<http://concordeurope.org>